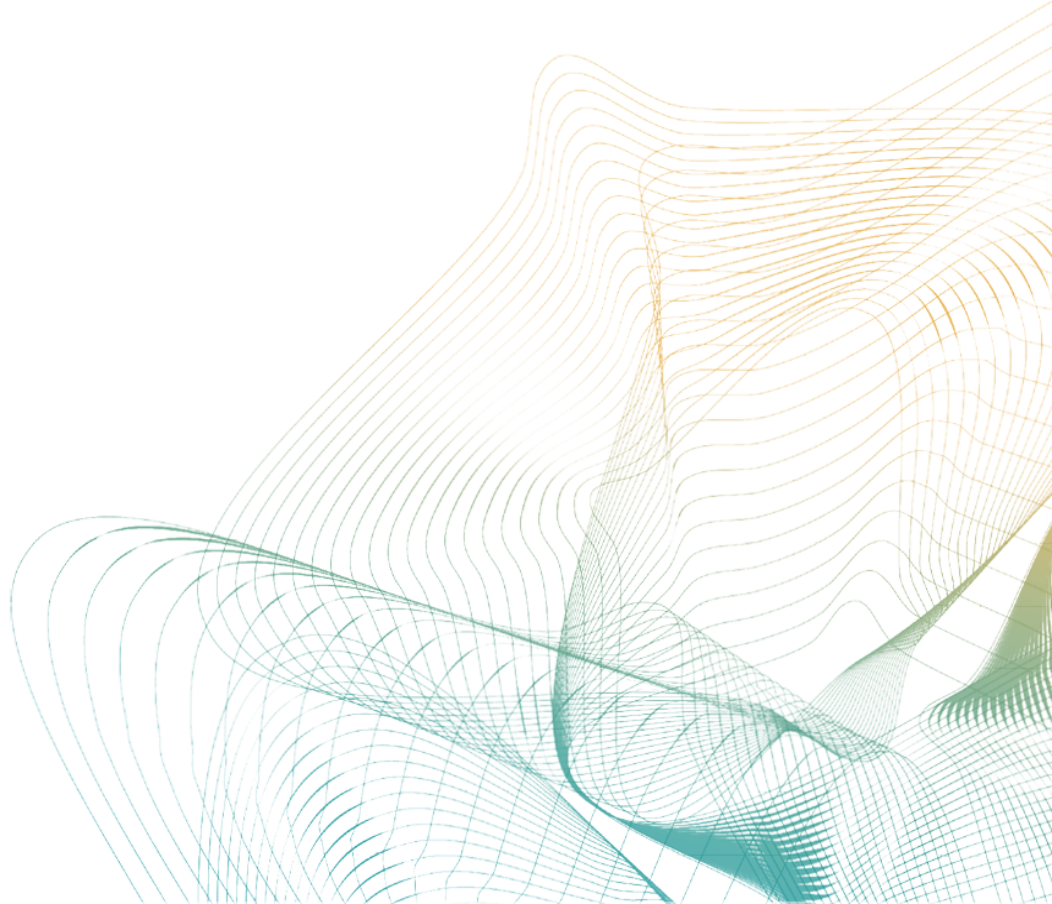

Başkan Murat Uysal'ın Anadolu Ajansına Verdiği Röportaj

19 Nisan 2020

Merkez Bankasının koronavirüsün ekonomiye ve finansal sisteme etkilerini sınırlamak için aldığı tedbirleri biraz açar mısınız? Alınan tedbirler temel olarak neyi hedefliyor?

Merkez Bankası olarak salgın hastalığın küresel ekonomiye ve Türkiye ekonomisine etkilerini yakından takip ediyoruz. Hastalığın Türkiye ekonomisi üzerindeki olası olumsuz etkilerini sınırlandırmak amacıyla faiz indirimini ve birlikte piyasanın likidite ihtiyacının karşılanması ve firmaların nakit akışının düzenlenmesine yönelik tedbirler aldık ve bu tedbirleri 17 Mart, 31 Mart ve 17 Nisan'da kamuoyu ile paylaştık. Aldığımız tedbirler dört temel amaca yönelik adımları içeriyor.

İlk olarak bankalara Türk lirası ve yabancı para likidite yönetiminde esneklik sağlamayı ve öngörülebilirliği artırmayı amaçladık. İkinci olarak bu süreçten en fazla etkilenen reel sektör firmalarına kesintisiz kredi akışını sağlamayı hedefledik. Üçüncü olarak reeskont kredi düzenlemeleriyle ihracatçı firmaların nakit akışını desteklemek diğer bir öncelik alanımız oldu.

Son olarak, para politikası aktarım mekanizmasının güçlendirilmesine yönelik olarak Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) piyasası likiditesinin ve Piyasa Yapıcılığı sisteminin desteklenmesi ve piyasa derinliğinin korunması için bazı adımlar attık. Salgın hastalık kaynaklı belirsizliklerin ve ekonomik birimlerin likit pozisyonlara yönelme eğilimlerinin, DİBS piyasasında işlem derinliğinin azalmasına yol açtığını gördük. Bu durum para politikası aktarım mekanizmasını zayıflatabileceği için DİBS piyasası likiditesinin desteklenmesine karar verdik.

Bununla birlikte, sermaye piyasalarının derinleşmesi ve bankaların kaliteli teminat getirerek kullanabileceği likidite imkanlarının çeşitlenmesi amacıyla Varlığa Dayalı Menkul Kıymet ve İpotek Teminatlı Menkul Kıymetlerin teminat havuzuna dâhil edilmesine karar verdik. Teminat havuzuna dâhil edilebilecek menkul kıymetlerin yatırım yapılabilir kredi notuna sahip olmalarının yanında, vade riskine göre de farklılaşan iskonto oranlarına tabi tutulacaklarını belirtmekte fayda görüyorum.

Tedbirlerin Türkiye ekonomisine etkilerini yakından takip ediyor, mümkün olduğunca dinamik, esnek ve tutarlı şekilde hareket ediyoruz. Kurum olarak hızlı karar alma ve aldığımız kararları etkili bir şekilde uygulamaya geçirme becerisine sahibiz. Elimizde son derece geniş ve esnek bir araç seti var, bunları gerektiğinde güçlü şekilde kullanabilecek durumdayız.

Salgından kaynaklanan gelişmelerin Türkiye'nin büyümesini ne ölçüde etkileyeceğini öngörüyorsunuz?

Dengelenme sürecinde elde edilen kazanımlar sayesinde ekonomimiz, bu zorlu sürece olumsuz şoklara karşı dirençli bir şekilde girdi. Salgının, ülkemizde tespit edilmeye başlandığı Mart ayı ile birlikte öncelikle dış ticaret, turizm, taşımacılık ve bağlantılı sektörler kanalıyla yurt içinde iktisadi faaliyeti sınırlamaya başladığını görüyoruz. İlk çeyrek için baktığımızda, Ocak-Şubat aylarında ekonomide güçlü bir seyir, Mart ayı ortalarından itibaren ise yavaşlama sinyalleri görmeye başladık.

İkinci çeyrekte ise salgının büyüme görünümü üzerindeki etkilerinin belirginleşeceğini tahmin ediyoruz. Yüksek frekanslı verileri incelediğimizde, Mart ayında başlayan zayıflamanın Nisan ayında da devam ettiğini görüyoruz. Özellikle mal ihracatımızda Avrupa bölgesinde daha güçlü olmak üzere bölgeler geneline yayılan daralma öne çıkıyor. Salgının yayılmasını engelleyebilmek için uygulanan seyahat kısıtlamalarının turizm ve bağlantılı taşımacılık faaliyetlerini de olumsuz etkilemesini, bu dönemde iktisadi faaliyeti sınırlayan bir diğer önemli unsur olarak saymak gerekiyor.

Tüketim tarafında ise, Mart ayı ortasında havayolu ulaşım harcamalarıyla başlayan düşüşün ay sonu itibarıyla harcama gruplarının büyük bölümüne yayıldığını gördük. Ancak, Nisan ayının ilk haftasında haftalık bazdaki kuvvetli düşüşlerin duraklamış olmasını tüketim harcamalarında dip noktanın görülmüş olabileceğine dair olumlu bir sinyal olarak değerlendiriyoruz.

Salgın hastalığa bağlı olarak iç ve dış talepteki yavaşlamanın ithalat üzerindeki sınırlayıcı etkilerini de gözlemlemeye başladık. Bu durumun, petrol fiyatlarındaki düşük düzeylerle birlikte, mal ve hizmet ihracatı gelirlerindeki kaybın cari denge üzerindeki etkilerini sınırladığını not etmekte fayda görüyorum.

Salgının yayılma hızının düşmesiyle birlikte Türkiye ekonomisinin toparlanmaya başlayacağını düşünüyoruz. Merkez Bankasının büyüme projeksiyonları, ikinci çeyrekteki zayıf seyrin ardından ülkemizde günlük yaşamın ve iş hayatının normale dönmesiyle birlikte yılın ikinci yarısında hızlı bir toparlanmaya işaret ediyor. Türkiye ekonomisi, dinamik yapısıyla bu süreci diğer ülkelere kıyasla daha az hasarla ve kısa sürede atlabilecek durumdadır.

Döviz kurunda son dönemde bir artış söz konusu. Diğer yandan petrol fiyatları düşüyor, iç talep de salgından olumsuz etkileniyor. Bu gelişmeler çerçevesinde enflasyon görünümünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Enflasyon beklentileri, iç talep koşulları ve üretici fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak çekirdek enflasyon göstergelerinin ılımlı seyrettiğini gözlemliyoruz. Küresel gelişmeler paralelinde Türk lirasında gözlenen değer kaybına karşın, başta ham petrol ve metal fiyatları olmak üzere, uluslararası emtia fiyatlarındaki keskin düşüşün enflasyon görünümünü olumlu etkilediğini söyleyebiliriz. Ayrıca, toplam talep koşullarının enflasyonu sınırlayıcı etkisi bir miktar arttı. Özetle, döviz kuru gelişmelerine karşın emtia fiyatları ve toplam talep koşullarının enflasyonu sınırlayacağını öngörüyoruz. Bu gelişmelerle birlikte yıl sonu enflasyon tahmini üzerindeki risklerin aşağı yönlü olduğunu değerlendiriyoruz.

Bu noktada, ekonominin üretim potansiyelini ve böylelikle finansal istikrarın desteklenmesine yönelik son dönemde attığımız adımlarla, bu olağanüstü dönemin en az hasarla atlatılmasını amaçladığımızı tekrar vurgulamak isterim. Parasal aktarım mekanizmasını desteklemek amacıyla uygulamaya koyduğumuz destekleyici adımların zamanlı, hedefe odaklı ve öngörülebilir olduğunu, dolayısıyla enflasyondaki düşüş patikası açısından kayda değer bir risk oluşturmadığını değerlendiriyoruz.

Bu hafta IMF/Dünya Bankası Bahar Toplantıları ve öncesinde G20 kapsamında yapılan toplantıları sormak istiyorum. Ayrıca diğer merkez bankalarıyla ikili swap anlaşmaları konusunda görüşmeler yapıyor mu, kısaca değerlendirebilir misiniz?

Son dönemde video-konferans şeklinde düzenlenen birçok uluslararası toplantıya katıldık, finansal sistemin yaşadığı stresi azaltmaya ve uluslararası ticaretin kesintisiz sürmesini desteklemeye yönelik görüşlerimizi paylaştık. G20 platformunda, üye ülkeler özellikle alınabilecek ekonomik önlemler, bu önlemlerin içeriği, miktarı ve koordinasyonu konularını tartışıyor.

Uluslararası kuruluşlar nezdinde yapılan değerlendirmelerde koronavirüs salgını ile birlikte küresel görünüme dair beklentilerin olumsuz olduğunu görüyoruz. Salgın nedeniyle belirsizlik üst düzeyde seyretmeye devam ederken, alınan tedbirler sayesinde küresel ekonominin kademeli bir şekilde toparlanacağı öngörülüyor. Görüşmelerde küresel merkez bankalarının ve mali otoritelerin bu dönemde özellikle hızlı aksiyon almalarının ve işbirliğine devam etmelerinin önemi vurgulandı.

Bildiğiniz üzere, bizim de uzun süredir yerel paralarla ticaretin desteklenmesi konusunda belirli ülkelerle devam eden swap anlaşmalarımız var. Bununla birlikte, merkez bankalarıyla mevcut işbirliğimizi güçlendirmek ve yeni swap anlaşmaları tesis etmek amaçlı görüşmeler de yapıyoruz.